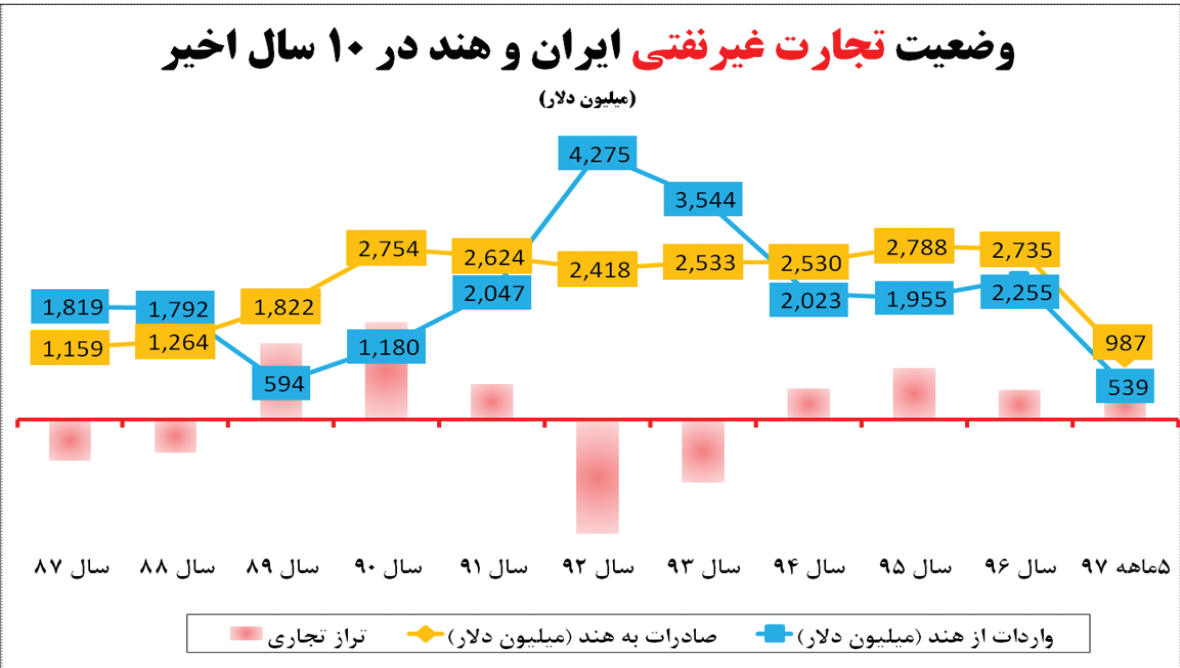

تهران - دهلی ۲ برابر ایران - اروپا

درحالی که صادرات غیرنفتی ایران به ۲۸ کشور اروپایی ۱/۵ میلیارد دلار است، ایران ۲/۸ میلیارد دلار کالای غیرنفتی به هندوستان صادر می کند. گفتنی است ایران تنها در ۱۰ درصد بازار هند حضور دارد و ظرفیت های فراوانی برای افزایش میزان صادرات وجود دارد

در ۲۴۶۳ تعرفه صادراتی به هند نیز پتانسیل دارد که متاسفانه این ظرفیت ها چندان جدی گرفته نمی شود.

همچنین از مجموع ۴۶۶۳ قلم کالای وارداتی هند، ۲۹۷ ردیف کالا بیش از ۸۰ درصد ارزش اقلام وارداتی این کشور را تشکیل می دهند که ایران در ۱۶۶ قلم از این کالاهای وارداتی هند پتانسیل صادراتی دارد، با این حال براساس آمارهای گمرک در سال ۹۶، ایران فقط ۶۰ ردیف از این اقلام را به هند صادر کرده است. بررسی جزئیات اقلام صادراتی ایران به هند نیز نشان می دهد ۱۰ قلم کالای عمده صادراتی ایران به هند در سال ۹۶ شامل کود اوره با ۴۴۹ میلیون دلار، متانول با ۳۴۹ میلیون دلار، میعانات گازی با ۱۷۵ میلیون دلار، آمونیاک بدون آب با ۱۰۱ میلیون دلار، اتیلن گلیکول با ۲۰۸ میلیون دلار، قیر نفت با ۸۶ میلیون دلار، پلی کلرووینیل با ۸۵ میلیون دلار، پروپان مایع شده با ۵۸ میلیون دلار، سرب تصفیه شده با ۵۴ میلیون دلار و تولوئن با ۴۴ میلیون دلار است. در مجموع ۱۰ قلم عمده کالای غیرنفتی صادراتی ایران به هند حدود ۵۸ درصد از ارزش صادراتی ایران را شامل می شود که بین آنها اقلام عمده وارداتی هند دیده نمی شود.

مشاهده می شود ایران سهمی در صادرات اقلامی همچون پلاستیک، آهن و فولاد، سنگ معدن، سنگ های قیمتی و غیرقیمتی و حتی محصولات گیاهی و حیوانی ندارد. بر این اساس در سال های ۹۵ و ۹۶ ایران اقلامی چون سیمان، اجزا و قطعات دستگاه شبکه های بی سیم، گازهای نفتی و سایر هیدروکربورهای گازی شکل، سنگ مس و کنسانتره های آن، روغن نخل و اجزای آن، روغن خام، نخودفرنگی، ترانسفورماتورهای برقی و مبدل ها، پنبه، مصنوعات مواد پلاستیکی، نخود رسمی، سنگ های گرانیتها، (غیر از الماس) و سنگ های نیمه گرانیتها، مصنوعات آهن یا فولاد، بلبرینگ، حشره کش ها، قارچ کش ها، علف کش ها، اجزا و قطعات ماشین های تهویه، لوله های مسی، سایر نفااله های نفت یا روغن حاصل از مواد معدنی قیری و... پتانسیل صادراتی داشته است که با کم توجهی این بازارها به دیگر کشورها واگذار شده است.

سال های بعد روند نزولی پیدا کرده و از ۳/۵ میلیارد دلار در سال ۹۳ به ۲/۲ میلیارد دلار در سال ۹۶ و ۵۳۹ میلیون دلار در پنج ماهه سال ۹۷ رسیده است. بر این اساس در ۹۳ و ۹۲ سال اخیر به جز سال های ۸۷، ۸۸، ۹۲ و ۹۳ در سایر سال ها تراز تجاری بین ایران و هند به نفع ایران بوده است.

صادرات فعلی به هند، فقط ۹/۵ درصد پتانسیل ایران است

آمارهای جهانی نشان می دهد ۱۰ قلم کالای عمده وارداتی هند در سال ۲۰۱۷ شامل سوخت ها و روغن های معدنی با ۱۲۳ میلیارد دلار، مروراید طبیعی و سنگ های قیمتی و نیمه قیمتی با ۷۴ میلیارد دلار، ماشین آلات و تجهیزات الکتریکی و پخش کننده های صوتی و تصویری با ۴۶ میلیارد دلار، ماشین آلات، وسایل مکانیکی، راکتورهای هسته ای، دیگ های بخار و سایر قطعات آن با ۳۶ میلیارد دلار، مواد شیمیایی آلی با ۱۸ میلیارد دلار، پلاستیک و محصولات آن با ۱۳ میلیارد دلار، چربی ها و روغن های گیاهی و حیوانی با ۱۲ میلیارد دلار، آهن و فولاد با ۱۰ میلیارد دلار، دستگاه های عکس و نوری با هشت و سنگ معدن با ۶ میلیارد دلار است.

بررسی داده های آمارهای مرکز تجارت بین الملل نیز نشان می دهد تعداد تعرفه های وارداتی هند در سال ۲۰۱۷ بیش از ۴۶۶۳ ردیف بوده است که طبق مطالعات اخیر اتاق بازرگانی تهران، از ۴۶۶۳ تعرفه وارداتی هند، ایران در ۲۷۲۴ تعرفه پتانسیل صادراتی دارد. از این میزان، در سال ۹۶ ایران فقط در ۲۶۱ ردیف تعرفه به هند کالای غیرنفتی صادر کرده است. بنابراین در حال حاضر ایران علاوه بر اقلام صادراتی فعلی،

میلیارد دلار رسید. نکته قابل تامل اینکه میزان صادرات غیرنفتی ایران بین سال های ۹۰ تا ۹۶ در هیچ سالی از ۲/۷ میلیارد دلار فراتر نرفته و همواره بین ۲/۵ تا ۲/۷ میلیارد دلار در نوسان بوده است. همچنین در پنج ماهه سال ۹۷ میزان صادرات غیرنفتی ایران به هند ۹۷۸ میلیون دلار بوده است که اگر همین روند ادامه داشته باشد (بدون لحاظ تحریم ها)، برآورد این است که این میزان در پایان سال ۹۷ به بیش از ۲/۵ میلیارد دلار نرسد.

مطابق بررسی آماری، عدم تغییر میزان صادرات غیرنفتی ایران به هند در دوره قبل، حین و بعد از تحریم های ظالمانه سال ۹۱-۹۰ نشان می دهد که اراده لازم از سوی دولتمردان برای افزایش سهم صادرات غیرنفتی ایران در بازار هند وجود ندارد. این مطلب زمانی بیشتر خودنمایی می کند که تصور کنیم سهم کالاهای غیرنفتی ایران از بازار هند در سال ۲۰۱۷ کمتر از یک درصد (شصت و چهار صدم درصد) است. البته ذکر این نکته الزامی است که میزان کل واردات هند (از جهان) از ۳۵۰ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۰ به ۴۲۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۷ رسیده است که طی این مدت (مطابق جدول) سهم اقلام غیرنفتی ایران در بازار هند از حدود (۵۲ صدم درصد) در سال ۲۰۱۰ به حدود (۶۰ صدم درصد) در سال ۲۰۱۱، حدود (۵۵ صدم درصد) در سال ۲۰۱۴، حدود (۵۲ صدم درصد) در سال ۲۰۱۶ و حدود (۶۴ صدم درصد) در سال ۲۰۱۷ است.

تراز تجاری به نفع ایران

بررسی آماری نشان می دهد میزان واردات ایران از هند در سال ۸۷ حدود ۱/۸ میلیارد دلار بوده است که این میزان در سال ۹۱ به دومیلیارد دلار و در سال ۹۲ به ۴/۲ میلیارد دلار رسید. با این حال این میزان در

هند به دست آورده است که امارات رتبه سوم، عربستان سعودی رتبه چهارم و عراق رتبه هشتم

را در بازار این کشور دارند.

هند خریدار ۱۸ درصد از نفت ایران

یکی از زمینه های تجارت دوجانبه بین هند و ایران، خرید نفت خام و میعانات گازی ایران از سوی هند است. بررسی آماری نشان می دهد بین سال های ۸۹ تا ۹۲ خرید نفت ایران از سوی هند افزایش و در دو سال ۹۴ و ۹۵ این میزان کاهش یافته است. بر این اساس، میزان صادرات نفت ایران به هند در سال ۲۰۱۰ حدود ۱۲ میلیارد دلار بود که این میزان در سال ۲۰۱۱ به ۱۲ میلیارد و ۷۰۰ میلیون دلار رسید. در سال های ۲۰۱۲ و ۲۰۱۳ نیز میزان صادرات نفت خام و میعانات گازی ایران تقریبا ۱۲ میلیارد دلار باقی ماند، اما از سال ۲۰۱۴ میزان خرید نفت ایران از سوی هند به ۹/۵ میلیارد دلار، در سال ۲۰۱۵ به ۴/۱ میلیارد دلار، در سال ۲۰۱۶ به ۶/۶ میلیارد دلار و در سال ۲۰۱۷ به حدود ۸/۳ میلیارد دلار رسیده است. همان طور که مشاهده می شود، خرید نفت ایران از سوی هند در سال ۹۶ حدود دومیلیارد افزایش نشان می دهد که این میزان هند را در ردیف دومین خریدار نفت ایران قرار می دهد. همچنین با توجه به صادرات ۵۰ میلیارد دلاری نفت ایران در سال ۲۰۱۷، هندی ها ۱۸ درصد از نفت صادراتی ایران را خریداری کرده اند که نشان از توسعه روابط دوجانبه به ویژه در بخش انرژی است.

سهم ایران از بازار کالایی هند کمتر از یک درصد

بررسی آماری نشان می دهد صادرات غیرنفتی ایران به هند در سال ۱۳۸۷ حدود ۱/۱ میلیارد دلار بوده است که این میزان در سال ۸۹ به ۱/۸ میلیارد دلار و در سال ۹۰ به ۲/۷

را به هند صادر می کند. به نظر می رسد با توجه به وضعیت صادراتی کشورهای امارات، عربستان و عراق به هند و همچنین مدنظر قرار دادن ظرفیت های صادراتی ایران به این کشور، می توان گفت درصورت وجود اراده لازم در دولتمردان، میزان صادرات خدمات و کالاهای غیرنفتی ایران به هند می تواند حتی به سه برابر وضعیت فعلی برسد.

در مجموع علاوه بر صادرات ۸/۳ میلیارد دلاری نفت و فرآورده های آن، در سال ۹۶ بیش از ۲/۷ میلیارد دلار از صادرات غیرنفتی کشور به هند صادر شده است که این میزان با احتساب صادرات خدمات از طریق بندر چابهار، تقریبا دو برابر حجم صادرات ۱/۵ میلیارد دلاری ایران به کل ۲۸ کشور عضو اتحادیه اروپا است.

عقب ماندگی ایران از امارات، عربستان و عراق در بازار هند

براساس داده های آماری وپسایت بین المللی trademap میزان واردات انواع کالاهای نفتی و غیرنفتی هند در سال ۲۰۱۷ حدود ۴۲۶ میلیارد دلار است که در این بین ۷۲ میلیارد دلار آن از چین، ۲۴ میلیارد دلار از آمریکا، ۲۳ میلیارد دلار از امارات، ۲۱ میلیارد دلار از عربستان سعودی، ۲۰ میلیارد دلار از سوئیس، ۱۶ میلیارد دلار از هر دو کشور اندونزی و کره جنوبی، ۱۵ میلیارد دلار از عراق، ۱۴ میلیارد دلار از استرالیا، ۱۳ میلیارد دلار از آلمان و درتهایت ۱۱ میلیارد دلار آن از ایران وارد شده است. بر این اساس حدود ۱۷ درصد از بازار هند در تصرف کالاهای چینی، ۵/۶ درصد سهم کالاهای آمریکایی، ۵/۴ درصد سهم کالاهای اماراتی، ۴/۹ درصد سهم کالاهای نفتی و غیرنفتی عربستان، ۴/۸ درصد سهم سوئیسی ها، ۳/۸ درصد سهم اندونزی ها، ۳/۷ درصد سهم کره جنوبی، ۳/۶ درصد سهم عراقی ها (عمدتا نفت)، ۲/۳ درصد سهم استرالیایی ها، ۲/۹ درصد سهم آلمانی ها و ۲/۶ درصد از بازار هند سهم کالاهای غیرنفتی و صادرات نفت و میعانات گازی ایران است.

با توجه به بررسی آماری، ایران با صادرات ۱۱ میلیارد دلار کالاهای نفتی و غیرنفتی به هند (۲/۷ میلیارد دلار اقلام غیرنفتی و ۸/۳ میلیارد دلار نفت خام و میعانات گازی) رتبه یازدهم را در بازار این کشور دارد. نکته قابل ذکر اینکه در حالی ایران رتبه یازدهم را در بازار

هند با یکمیلیارد و ۳۵۱ میلیون نفر پرجمعیت ترین کشور جهان بعد از چین است. به لحاظ اقتصادی نیز هند هفتمین اقتصاد بزرگ جهان است که در سال ۲۰۱۷ میلادی حجم واردات کالا و خدمات این کشور به ۴۲۶ میلیارد دلار رسیده است. این میزان واردات هند حدود پنج درصد از کل واردات کالا و خدمات جهان را شامل می شود که این آمارها نشان از اهمیت بازار هند برای کشورهای صادرکننده کالا و خدمات ازجمله ایران است. با وجود ظرفیت های زیاد در بازار هند، آمارهای تجارت خارجی ایران نشان می دهد این بازار چندان از سوی ایران جدی گرفته نمی شود. برای مثال در حالی که هند سالانه بیش از ۴۰۰ میلیارد دلار واردات دارد، اما حدود ۶ سال است که صادرات غیرنفتی ایران به هند از ۲/۷ میلیارد دلار فراتر نرفته است. همچنین اگر صادرات هر دو اقلام غیرنفتی و نفتی را با هم در نظر بگیریم، ایران در سال ۹۶ حدود ۱۱ میلیارد دلار کالاهای نفتی و غیرنفتی به هند (۲/۷ میلیارد دلار غیرنفتی و ۸/۳ میلیارد دلار نفت خام و میعانات گازی) صادر کرده است که این میزان، ایران را یازدهمین شریک تجاری هند قرار می دهد. نکته قابل تامل اینکه همزمان با رتبه یازدهمی ایران در بازار هند، در سطح منطقه امارات با ۲۳ میلیارد دلار صادرات در رتبه سوم، عربستان سعودی با ۲۱ میلیارد دلار در رتبه چهارم و عراق با ۱۵ میلیارد دلار در رتبه هشتم قرار دارند. بررسی جزئیات کالاهای صادراتی ایران به هند نیز نشان می دهد هند در سال ۲۰۱۷، تعداد ۴۶۶۳ ردیف کالا وارد کرده است که ایران در ۲۷۲۴ از این کالاهای پتانسیل صادراتی دارد.

با این حال تعداد کل اقلام صادراتی ایران به هند در سال ۹۶ حدود ۲۶۱ ردیف کالا بوده که این وضعیت نشان می دهد ایران فقط از ۹/۵ درصد ظرفیت صادراتی خود به هند استفاده می کند. همچنین از مجموع ۴۶۶۳ قلم کالای وارداتی هند، ۲۹۷ ردیف کالا بیش از ۸۰ درصد از ارزش اقلام وارداتی هند را تشکیل می دهند که ایران در ۱۶۶ قلم از این کالاهای پتانسیل صادراتی دارد، اما ایران ۶۰ ردیف از این اقلام

ظرفیت ها و وضع موجود صادرات ایران به هند در سال ۹۶

